

הרה ישעיהו שבירא
(האוצר חז"ל חת"ו פ')

"יועצית הישר והטובה"

הרב ישעיהו שפירא – (האדמו"ר החלוץ)

1891 – 1945 נולד בפולין למשפחה מכובדת של אדמו"רים חסידים. למד תורה בשקידה גדולה בבית חותנו. הושפע מאוד מסבו באהבתו לארץ ישראל, וממנו גם למד לנגן בכינור ובחליל. ב-1914 ביקר בחשאי בארץ ישראל לשם הכרות ראשונה.

בצד התרשמותו העמוקה מארץ הקודש הושפע מאוד מאישיותו של הרב קוק ונפשו דבקה בנפשו. משחזר לפולין הפך לתעמולן נלהב לארץ ישראל בין המוני החסידים ועורר התנגדות רבה בקרב אדמו"רים וקהילות חסידיות, הוא הופיעה בעיירות חסידיות וקרא לשומעיו לעלות ארצה.

נמנה עם העסקנים שייסדו את תנועת המזרחי בפולין. משהוצעה לו משרת רבנות סרב לקבלה בגלל תוכניתו לעלות לארץ. בשנת 1920 התממש חלומו והוא זכה לעלות לארץ ישראל. בבואו לירושלים נתמנה מנהל מחלקת העליה ולישכת העבודה ליד המרכז העולמי של המזרחי ובמסגרת עבודה זאת גייס עובדים וסלל איתם את הכביש לראש פינה.

את כשרונו בחינוך וברכישת לבבות הביא לידי מימוש בביקורים רבים אצל המתישבים בהם היה משוחח, מעודד ומלהיב. בביקוריו היה חודר לליבם של שומעיו באמצעות כינורו בו היה מנגן את לחניו. משיריו הוא השיר "אילו היה לי כח". בבירורים אלו עורר הדים עמוקים בליבות החברים בהיותו טיפוס מסוג לא רגיל של שילוב חסיד וחלוץ.

במסגרת פעילותו מקרן הקיימת לישראל נסע לארצות ארופה ולאמריקה וגם שם הקסים בהופעותיו ובנאומו עד שעליו אמר עסקן חילוני שאי אפשר לעמוד כנגדו כי הוא מעורר לשוב בתשובה. בקק"ל נבחר במהרה לנשיאות האירגון בשל יכולתו הארגונית המבריקה נבחר למנהל בנק "זרובבל".

ב-1942 עזב את משרתו בבנק ויצא להגשים את משאלת ליבו מאז ומתמיד: התנחלות על הקרקע. הוא התישב בכפר פינס ועבד בשימחה כאיכר וקבע עיתים לתורה, יחד עם זאת לא זנח את עיסוקיו למען הכלל והמשיך לעזור למוסדות ולאנשים.

שמועות האימים מאירופה על השואה האיומה ובתוכן ידיעות על הריגת בני משפחתו פגעו קשה במצב בריאותו. הוא הועבר לבית חולים בירושלים ונפטר.

הר' ישעיהו שפירא:

למדריך:

"ועשית הישר והטוב" זהו מאמרו המפורסם של הר' ישעיהו שפירא וע"כ בחרנו לעסוק דווקא בנושא המידות שבאדם.
 (כמובן שזהו רק פן אחד בדמותו של האדמו"ר החלוץ!)
שים לב! בסופה של כל פעולה הבאנו סיפור קצר או קטע קצר מדברי הר' שפירא המצביע אל התיחסותו לנושא המדובר בפעולה.
נושא: קיים לדמותו של הרב ישעיהו שפירא.
מטרה: הכרות עם הדמות.
אמצעים: כתיב חידה מצולמים לכל 5 – 4 חניכים.

מהלך:

שלב א': חלק לכל 5 – 4 חניכים כתב חידה, המספר על תולדות האדמו"ר. שים לב בכתב החידה מס' סגנונות (גמטריה, א"ת ב"ש וכן ציורים הרומזים למילים) לכשסיימו לפתור את כתב החידה וקראו אותו. אסוף את כתיב החידה והקרא לפנייהם את המכתבים הבאים:
 המטרה של החניכים לגלות אם המכתבים מזויפים ואם כן מהו הפרט "המסגיר".
 שלב ב': חלק את החניכים ל-2 קבוצות ולכל חניך מכל קבוצה תן אחד מהכרטיסים הללו:
 מטרתם היא להסתדר בשורה – כך ש המאורעות יהיו מסודרים ע"פ סדר כרונולוגי.
 מנצחת הקב' שהסתדרה ראשונה. הדגש בפני החניכים כי אין להחליף כרטיסים!
 סכם בקצרה קיים עיקרים לדמותו של הרב.

– כתב חידה – האדמו"ר החלוץ – הרב ישעיהו שפירא.

ב 1914 ביקר בתשאי בארץ ישראל לשם הנחה באשכנז. קצב הפדטמחולת ה'ה'חוקה
 מאכל הקודש הנשפע מאד מאשיות של צ'צ'צ' ונפשו דמקה בנפשו
 אשתני אפולין הפך לתחמולן נפס לאי בין פאנוני הפחסידיזי. הוא הופסן בקיורג
 חסידיג אקרא לשומאין אלוות אינה ובגן צומ הענגולת רבת בקרק אופמ'וריש
 וקפולג חסידיג.

נפני עם הפסקות 1908 אר Tnoat 22 + שנה ש + זרועות + זרועות
 זרועות

משפחה או משפחה (23) 400,6,50,2,200 סרה זקמה הגזז תוכניה אלו
זאת ב

במאז (24) מאכמי לתמה מנה מחלקת (25) ולעת קצונה
ש המכץ קולמי של רמתי" ובמסגרת קצונה זו גייס עובדים (26)
אתם את (27) ז (28)

את כשמונה (29) 20,6,50,108 אכילת (30) הפכו אידי מימני הביחיו
הכנס אצל (31) Hamityushvim בעם פה משוחח מנודד אלופה ביחיו
תוא (32) ש שונקו באמצעות (33) Kinoro בו היה למן את

אתנו ושנו. משינו "אלו היה אי כח". הביחיים אלו עזר הדים
צמקם הארות החקרים הפינגו טרנס אמ רסו שלם (34) 200,6,40,41
+ הו (35) במסגרת פעילות בקר" נסד אופיות אירופה ואמריקה
ומג של הקוסם בהנפדתו וקולמוז עב שליו אחר צטקן תלנו שאא

אמור במקו כ הוא (35) 200,200,6,70,40 לשוב בתלמה
בקר" לבחר במורה (36) כממתפאו (37) 5,1,10,3,200,6,3 בשל יולא
הואניג המדיקה נחר אנל את בען (38) לעפושק
ב 1942 עזב את מלכתו בקנן ויצא אהגשים את משאלת אבו מצ
ומתמיד - התנולוג על הקרקע נטו התישב (39) 20,80,200 695,19,80

ועבד בשמחה (40) 200,20,10,1
הוא דקד (41) (42) יחד עם זאת לא זנח את פוסוקיו
ממן (43) Hakil והמשך אצור אמסבל ואנשים.

שחוקת האומם מאולפה על השואה המזה אבתכן ויצוג על היצגת-
בני משפחתו פגז קשה במצב ביטול נטו הוקר אביה (44)
אפטר בשנת 1945.

פחרונות:

- (1) גולד (2) בפולין (3) למשפחה (4) מכובדת (5) של (6) אדמו"רים (7) למד (8) תורה (9) בשקידה (10) גדולה
- (11) בבית (12) חותנו (13) הושפע (14) מאד (15) מסבו (16) באהבתו (17) לא"י (18) בחליל (19) בכינור (20)
- (21) הרב קוק (22) תנועת (23) המזרחי (24) רבנות (25) ירושלים (26) העליה (27) סלל (28) כביש (29) ראש-פינה
- (30) בחינם (31) לבבות (32) מתישבים (33) חדר ללבותיהם (34) כינור (35) חסיד וחלוף (36) עורר (37) נשיאות
- (38) האירגון (39) זרובבל (40) כפר פינס (41) איכר (42) עיתים (43) תורה (44) הכלל ירושלים.

1/12/1947

שלומות לידידי!

ראשית אפתח בשאלה לשלומי — ואוסיף כי תקותי כי טובה בריאות!
יודע ידידי כי לא מכבר עברתי לכפר-פינס וב"ה הברכה שורה באדמתי.
אקווה לשמוע ממנו במהרה
בברכת סליחה ומחילה ושנה טובה.

ישעיה

(ה"שנה" מסגיר — האדמו"ר נפטר כבר בשנת 1945)

1914

אבא היקר שלום!

אני נמצא ביפו, פגשתי פה אדם נפלא, גאון וגדול בתורה ונפשי דבקה בנפשו, שמו הר' אברהם יצחק הכהן קוק.
אין לתאר את גודל התפעמותי מארץ הקודש וכל ליבי מלא רגשות התפעמות.
אמש סובבתי בירושלים אפוף בחבלי קדושתה ועתיקותה והיום יפו עיר חדשה ונפלאה.
אסיים בדרישת שלום לבני הבית.

בנך

(ה"נמען" הוא המסגיר אביו של האדמו"ר מת עליו בעודו רך בשנים).

1925

סבא היקר שלומות ואור!

שולח אני לך פתק זה עם ידידי אשר שב ארצה בעוד שבועות מספר אודה לך באם תוכל לתת לו את האקורדיון
הישן שלי למען אוכל לנגן פה — כפי שספרתי לך אני מבלה זמן רב בחב' החלוצים ומרבה לנגן להם והדבר
יהיה לי לעזר רב.

שלך, נכרך

(הפרט "המסגיר" הוא האקורדיון האדמו"ר ניגן בחליל ובכנור)

1928

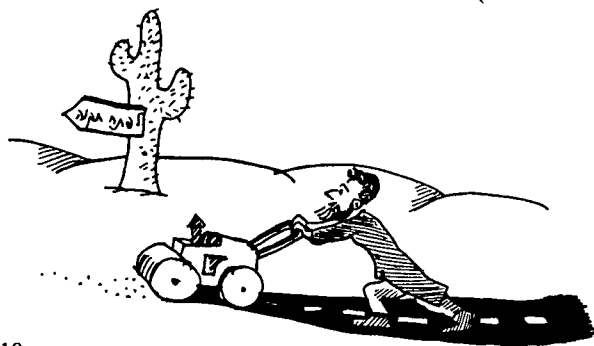
לכבוד

מר כהן

כבודו פנה אלי בבקשה לעזור לו למצוא דרך לעלות מפולין לארצנו אשמח באם יסור אלי למשרד המזרחי.
— אני מצוי במשרד הראשי בפולין ואשמח מאד לעזור לו.

שלך, הר' ישעיהו שפירא

(הפרט "המסגיר" הוא השנה האדמו"ר עלה ארצה בשנת 1920)

1919

ידיד,

מוסר אני לך מכתב זה בידי מכר. אמש בילתי את היום בחברת החלוצים בסלילת הכביש לפתח תקוה — העבודה
קשה אך מה רב אושרי אשר אני גופי עוסק במצוות ישוב הארץ.
אשוב לירושלים במהרה.

שלך, הר' שפירא

(הפרט "המסגיר" הוא הכביש לפ"ת, אדמו"ר עזר בסלילת הכביש לראש-פינה)

קיצור תולדות האדמו"ר החלוץ

- * נולד בעיירה גרודז'יסק (ליד וורשא) בִּיא בשבט תרנ"א (1891).
- * בן לשושלת אדמו"רים, בין היתר — דור שישי ל"חווה" מלובלין.
- * שם אשתו — חיה־שרה, אשר גם היא בת אדמו"ר. ישב ולמד תורה בבית חותנו.
- * דחה הצעה לשמש ברבנות מכיוון שרצה לעלות לארץ־ישראל.
- * באייר תרע"ד (1914) יצא בחשאי מביתו ועלה לארץ־ישראל לשם היכרות ראשונית (בין היתר הושפע מאישיותו של הרב קוק זצ"ל).
- * בפרוץ מלחמת העולם הראשונה חזר בחזרה לפולין על־מנת לא להנתק ממשפחתו.
- * החל בפעילות למען הארץ — קרא לשומעיו להגדיל את הישוב החרדי בארץ.
- * בשנת תרע"ז (1917) נימנה עם העסקנים שיסדו את תנועת "המזרחי".
- * בשלהי תר"פ (1920) עלה ארצה. בהגיעו נתמנה מנהל מחלקת העליה ולשכת העבודה של "המזרחי".
- * ארגן עלית חלוצים דתיים מהגולה, ואף השקיע מאמצים לארגן גרעין חלוצים להתיישבות.
- * בתשרי תרפ"א (1921) החלה לשכת העבודה שבראשותו של האדמו"ר את סלילת כביש ראש פינה, עליו עמלו 120 פועלים דתיים!
- * באדר תרפ"א יצאו 50 פועלים דתיים לנקוי ברכות שלמה בכדי לתקן את אמצעי אספקת המים לירושלים כשר' ישעיהו עצמו מצטרף לפועלים בעבודה.
- * ארגן קבוצות חקלאיות דתיות מטעם "הפועל המזרחי". בעצמו ביקר אצל המתיישבים, שוחח עמם, עודד, הלהיב ואף שר וניגן.
- * פעל בשליחויות ציוניות (כגון מטעם הקק"ל) וגילם טיפוס חדש של שליח בהיותו צירוף של חסיד מושלם וחלוץ מובהק.
- * בחורף תשי"ג (1943) עזב את משרתו בעיר ויצא להגשים את משאלת ליבו מאז: התנחלות אישית על הקרקע. התיישב בכפר פינס, עבד כאיכר וקבע עיתים לתודה.
- * נפטר בה' בסיוון תש"ה (1945), מנוחתו עדין בהר הזיתים.

בול־זבנ"ג

מטרה: להתמודד עם דילמות מסוג הדילמות עמהן התמודד האדמו"ר.
אמצעים: לוח משחק, כרטיסי דילמות, קוביה, 3 חיילים. כרטיסים — בול זבנג.
מדריך: למשחק זה יתרון — כל החניכים משתתפים (גם השקטים ביותר).

מהלך המשחק:

חלק לכל חניך כרטיס שמצידו האחד רשומה המילה בול ומצדו השני המילה זבנג.
חלק את השבט ל-3 — 2 קבוצות. כל קבוצה תטיל את הקוביה בתורה ותתקדם ע"ג לוח המשחק.
לוח המשחק בנוי כך שהוא מחולק ל-3 נושאים החוזרים על עצמם. ע"פ הנושא הרשום במשבצת תטול דילמה בנושא ותציג את פתרונה בפני כולם.
בשלב זה תערך הצבעה כל מי שהפתרון מקובל עליו יניף את כרטיס "הבול" ומי שהפתרון אינו מקובל עליו ירים את כרטיס הזבנג.
במידה והרוב הסכימו — הקב' נשארת במקום. במידה והרוב התנגדו לפתרון תשוב הקבוצה למקומה הקודם בלוח.
מנצחת הקבוצה שהגיעה ראשונה לסיום.

מדריך! שים לב חלק מהדילמות יעוררו סערת רוחות — חשוב — האם אתה מעוניין לפתח דיון בכל דילמה או מעדיף שהחניכים יתקלו בכמה שיותר דילמות... לשיקול דעתך.

מדריך!

הדגש בפני החניכים כי באותה התקופה התפיסה היא שחור/לבן: או דתי או חלוץ.

דבקות במטרה: הגשמה.

1. הזונך – עליה לארץ – ברצונך לשכנע כמה שיותר לעלות לארץ – בני הקהילה – חסידים כולם – רחוקים מן הציונות ונאבקים בך – ביכולתך להסתיר זאת, להמשיך ולדבר על ליבם (ולזכות בבוז שלהם...!?) או לעבור למקום בו יכירו ברעיונותך – מה תעשה?

– נסיונך לסחוף את בני הקהילה החסידים אחר הרעיון הציוני – אינו עולה יפה ואתה פונה להתחבר לחלוצים. החלוצים רואים את לבושך שטרימל וכו' ואינם מצרפים אותך עליהם – כיצד תתמודד עם המצב?

– מחד בהיותו בן ונכד לשוללת רבנים מכובדת (המגיד מקוז'ניץ, השרף ממוגלניצה) הצפיה הטבעית של משפחתו והקהילה הוא שימשיך במסורת וינהיג את הקהילה – לאדמו"ר כישורים לכך – מאידך: יוקדת בו אש ציון ובווערת בו התשוקה לעלות לארץ – במה יעסוק – האם יהא פועל האדמה או ינהיג ציבור שלם?

– האפשרות העומדת בפניך להמשיך לנהל בנק או שמא לפנות לעבודת החקלאות ואתה בגיל 50! – שתי שאיפות היו לאדמו"ר בחייו לשבת ביים ולעסוק בעבודת האדמה. נסיונו לקנות משק בתחומי העיר העתיק העלה חרס.

בשנת תרפ"ט היה ממיסדי בית וגן במערב יים אבל שוב נתברר ששכונת בית וגן אינה מתאימה למשקים חקלאיים – כיצד והאם לגשר בין שתי השאיפות.

– פעיל במרכז העולמי של המזרחי נוסע ממקום למקום מדבר עם החלוצים מדבר על התישבות ובכל זאת "אני יכול להמשיך אני מדבר ומדבר מחזק ותומך – ובעצמי לא עושה כלום... אינני מתישב! – איזו מן דוגמא אני?!" מה תענה לאדמו"ר?

– מורה דתי יליד ותושב ארה"ב מלמד שם בבי"ס ציוני-דתי יוקרתי מתגורר בוילה מפוארת בפרבר ניו יורקי – ביקר מסי פעמים בישראל דורות של תלמידים חונכו ע"י חלקם עלו והתישבו בארץ והמורה עדיין גר בניו יורק.

האם העובדה שהוא עוסק בעבודה חינוכית חשובה אינה עומדת בסתירה לעובדה שאינו משמש כדוגמא אישית? – אך אם ישמש דוגמא אישית ויעלה ארצה מי יחנך?

איש החברה – למען הכלל:

– ר' ישעיהו מגיע לבקר את הסוללים בכביש ראש פינה – טבחה הוא משתלב באחת העבודות ולפנות ערב כשהוא כולו מאובק מחול וגרגרי עץ הוא מתישב ומשוחח עם החברים באוהל הללו דורשים כלי עבודה ומדריכים חלק מתלוננים על כאבים ועייפות – מה היתה תגובתך (זכור הרב נרתם לעזור להם...)

– התקופה תקופת יבוש הביצות (בתקופה זו מתו רבים ממחלות המלריה) ר' ישעיהו משמש כמנהל לשכת העליה והעבודה של המרכז העולמי, תפקיד חשוב וחיוני – האם תחוש בצורך להצטרף לעובדים או שתסתפק בדיעה כי אתה פועל לטובתם ולטובת הארץ בעבודתך החיונית?

– בעיירה בה אתה גר עומד להתרחש פוגרום – ביכולתך למצוא מקום מסתור לך ולבני-ברק – האם תבחר באפשרות המוצעת או שיש לך רעיון אחר...?

– "מצבנו הכלכלי היה קשה השכר מועט"... – כיצד היית מגיב על הדברים?

– רבים מהחלוצים הם חילוניים פורקי עול תורה במכוון – ומלכתחילה – מה יהיה יחסך עליהם באופן מעשי?

— הרי ישעיהו מסרב להצטרף הן לקיבוץ והן למושב — זאת למרות ששאיפתו היא עבודת האדמה לאור כל הידוע לך עד כה על האדמו"ר מהי הסיבה לכך?

— התקופה היא ראשית הציונות, חפצך המרכזי הוא לעלות ארצה ולכבוש את הקרקע בעמלך אולם נתבקשת ע"י קהילה לשמש כרב ומנהיג רוחני לאיזו כיוון תפנה?

— כל יום שלישי בשעה 4.00 מזה שנה הינך הולך לחוג מחשבים חוג המחשבים בנוי כך שכל שיעור מבוסס על קודמו. השבוע בדיוק בשעה זו תתקיים התרמה בה ישתתפו כל חברי השבט למען עולים — מה תעשה?

— התארגנתם כל השבט לנסוע לסרט לקח שבוע עד שכולם הסכימו על יום, סרט ושעה עכשיו התברר לכם שבדיוק אז מתקיימת הפגנה למען מטרה חשובה... מה תעשו?

אילו היה חי היום:

בכרטיסים אלו מתבקשים החניכים לאור ההכרות עם הדמות לנסות ולגבש את עמדת האדמו"ר לגבי הסוגיה המופיעה ע"ג הכרטיס:

* גיוס בחורי ישיבה לצה"ל.

* עזה ויריחו תחילה.

* תנועת בני"ע.

* גיוס בנות לצה"ל

* העליה מרוסיה — הכוללת גם גויים בתוכה.

* הקיבוצים.

* ירידה מהארץ.

* נסיעה לטיול בחו"ל.

* הצביון הדתי של מדינת ישראל.

מתוך החוברת אדמו"ר או חלוץ

נושא: על מוסר אישי, אופי בני אדם — והתורה?

מטרה: 1. ההכרה שלתורה יש יחס יותר רחב למציאות מאמר רק למצוות דתיות במישור הפרטי.

2. הקשר בין "חפיפניקיות" דתית לבין ההכרה שהתורה יותר רחבה מאשר רק מצוות דתיות.

הכנה מראש: 1. צילום הכרטיסיות (שני צדדים) א' ו-ב' עבור 50% ממספר חניכך.

2. צילום דף המקורות (מס' 19—20) כמספר החניכים.

שלב א'

1. חלק את חניכך לזוגות (לפי סדר הישיבה — אין צורך להזיז כסאות) וחלק לכל זוג כרטיס אחד.

א'

בסימפוזיון שנושאו "חיי תורה" הציגו הנואמים ארבע עמדות עיקריות. קראום היטב ובחרו איזה משפט נראה לכם האמיתי ביותר.

אדם המקיים את התורה פירושו:

1. אדם המקפיד לקיים חלק ממצוות התורה ושואף לקיים את כולן (האפשריות) שהרי תורה = קיום מצוותיה.

2. אדם המקפיד לקיים את כל מצוות התורה (האפשריות) שהרי תורה = קיום מצוותיה.

3. המקיים מצוות (אפילו כולן) עדיין לא קיים כל התורה שהרי תורה = מקיום מצוותיה.

4. אין חובה לקיים דוקא את המצוות, בכדי לקיים את כוונות התורה, שהרי תורה קיום מצוותיה.

ב'

1. "כבד את אביך ואת אמך".

2. "זכור את אשר עשה לך עמלק".

3. "קדושים תהיו כי קדוש אני ה'".

4. "וקשרתם לאות על ידך".

5. "ועשית הישר והטוב בעיני ה'".

6. "יום תרועה יהיה לכם".

עיינן היטב ברשימה הבאה. אלו שני פסוקים יוצאי-דופן? מדוע?

2. הפנה את חניכך לצד א' של הכרטיס – אפשר להם לדון בו כ-5 דקות, ואח"כ בצע סבב של איסוף תשובותיהם.

אל תכריע בדיון!

3. בקש שיהפכו את הכרטיס ויעיינו בצד ב'.

4. אפשר להם להסתכל דקה על הרשימה. בקש שכל זוג יקבע אילו שני פסוקים יוצאי דופן ומדוע. (נסיונות לתשובה...)

5. להערכתנו הדיון צריך להתנהל כך:
תשובתם: כוונתך ל"קדושים תהיו" ול"עשית הישר והטוב" אשר לכאורה אינם מכוונים למצווה מסויימת אלא מהווים הנחיה כללית.

שאלתך: אולם מה פירוש הפסוק? כיצד עושים הישר בעיני ה'? כיצד נעשים קדושים?

תשובתם: על-ידי קיום מצוות התורה.

שאלתך: האם פסוקים אלו מהווים מצוות או לא?

תשובתם: 1. חלק מהחניכים יטען שהם לא מצוות. אותם נשאל: "והרי נאמרו בלשון ציווי – וכוונת הכתוב שנקיים משהו?!"

2. חלק מהחניכים יטען שהן כן מצוות. אותם נשאל: "כיצד נקיימן? כיצד נקבע האם קיימנו אותם אם לא? האם אין קיומן כקיום שאר המצוות? ואם כן – היתכן שיש ציווי (כגון שבת ותפילה) ועוד ציווי לקיים את הציווי הקודם? והרי עצם כוונת הציווי המקורי שנקיימנו?"

הבהר להם את שתי העמדות האפשריות ואת הבעייתיות והקושי שבכל אחת. בשלב זה אל תענה, אלא רק הצבע על הבעייתיות שבפסוקים.

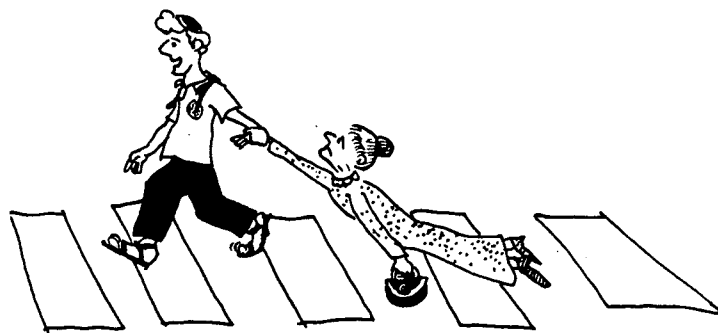
6. צייר קו באמצע החדר – כך שחצי מהחדר יהיה שטח מצווה והחצי השני שטח נטרלי (כמו במשחק ים-יבשה).

הקרא בפני החניכים את הרשימה הבאה – כאשר ישנו הגד שנראה להם כמצווה עליהם לקפוץ לשטח המצווה וכאשר ההגד אינו נראה להם כמצווה עליהם לקפוץ לשטח הנטרלי:

א. יש עוגה שלא מספיקה לכולם – האם צריך לוותר?

ב. אתה עובר בתחנה מרכזית ליד שני קבצנים האם עליך לתת להם כסף?

ג. לקום לזקן באוטובוס?

- ד. לטרוק לחבר את הטלפון?
 ה. לקום לאישה בהריון באוטובוס בפרצוף כמוץ?
 ו. לספר לחברה סוד כשחברה אחרת נמצאת בחדר?
 ז. להתחצף לאמא?
 ח. לעלות לאוטובוס מאחורה ולא לשלם?
 ט. לאכול פרי מתוך העגלה בסופרמרקט?

— ערוך דיון עם החניכים — האם התקשו להגיד מה יכנס למתחם המצוות? חלק מהדברים אסורים או חייבים בהם מהתורה ומה לגבי שאר הדברים?
 אולי הם רק דילמות מוסריות שאין התורה מתיחסת אליהם?
 חלק לחניכך את הקטע הבא מצולם — האם ע"פ דברי הרמב"ן קל יותר לסווג את הדברים?
 "ועשית הישר והטוב בעיני ה'"

"והכוונה בזה כי מתחילה אמר שתשמור חוקותיו ועדותיו אשר ציווך, ועתה יאמר גם באשר לא ציווך תן דעתך לעשות הטוב והישר בעיניו, כי הוא אוהב הטוב והישר, וזה ענין גדול, לפי שאי אפשר להזכיר בתורה כל הנהגות האדם עם שכניו ורעיו וכל משאו ומתנו ותיקוני הישוב והמדינות כולם. אבל אחרי שהזכיר מהם הרבה כגון — לא תלך רכיל, לא תיקום ולא תיטור, לא תעמוד על דם רעך, לא תקלל חרש, מפני שיבה תקום וכיו"ב, חזר לומר בדרך כלל שיעשה הטוב והישר בכל דבר."

(פירוש הרמב"ן, דברים ו, יח)

כלומר מדברי הרמב"ן משמע שישנם דברים שאע"פ שהם אינם מצויינים מפורשות הרי שהם חלק ממערכת התורה והמצוות
 — נראה כיצד מדרש זה ממסכת בבא מציעא מדגים את העקרון הזה:
 רבה בר בר חנן שברו לו הסבלים חבית יין שנשכרו להוביל לקח גלימתם כדי להפרע מן הגלימות את מחיר היין באו ואמרו לרב.
 מה עשה? אמר לו תן להם גלימותיהם. אמרו לו (רבה בר בר חנן) וכי כך הדין?
 אמר לו — כן, שנאי "למען תלך בדרך טובים".

מדריך!

חובה להדגיש את המושג ועשית הישר והטוב במונח החיובי ולא השלילי. באם יוכח להם שליהדות יש הרבה איסורים מעבר לאיסורים המפורשים, ושיש לקרוא "בין השורות" ולהבין את רוח האיסורים ולהרחיבם — לא נשיג דבר. ומכלל תורה שעיקרה "אסור, אסור ועוד פעם אסור" לא יצאנו ולכל היותר הטפנו קצת מוסר. יש להדגיש את "ועשית הישר והטוב" בצדדיו החיוביים. איך להרחיב את האווירה החיובית של דברים, כגון שבת ע"י תוספות — בואו נוסיף שיעור במדרש או אגדה; בואו נארגן עונג שבת. בקיצור — לחפש יחד אותן דרכים להרחיב והעמיק במסגרות הקיימות. להדגיש את החיוב ברוח התורה ולא רק את האסור.

נושא: מסירות למען הזולת. מהלך הפעולה:

— החניכים יעמדו במעגל עם הפנים כלפי זה שלימינם. על פי סימן שלך כולם ירימו את רגל שמאל אחורה, יחזיקו אותה למעלה עם יד ימין וביד שמאל ישענו על כתף זה שלפניהם. במצב הזה המעגל צריך להתקדם בקפיצות על רגל אחת — רק אם יקפצו כולם ביחד בהרמוניה ישמר המבנה ולא יפלו כולם.

אפשר לעשות זאת כתחרות בין שני מעגלים.

— החניכים יעמדו במעגל עם הפנים כלפי זה שלימינם. על-פי סימן יתישבו כולם כאחד על ברכי זה שמאחוריהם.

רק הרמוניה מושלמת תאפשר למבנה זה להחזיק מעמד.

המסר — הרמוניה ועזרה בין חברי הקבוצה.

שלב ב': סיפור. ניתן להגביר העניין בסיפור על ידי קביעתך שתוך כדי הסיפור תצביע על חניך כלשהוא והוא יצטרך לשחק משחק אילם את אשר אתה ממשיך לספר עד אשר תסמן לחניך אחר להחליפו או להתוסף אליו. אסור שהפעלה זאת תפגע ברצף הסיפור. שאלה מקדימה לסיפור — היתכן שזה סיפור אמיתי?

כוחה של ידידות

בעיר סירקוסה אשר בסיציליה ישבו שני יידיים נאמנים. שם האחד דמון ושם השני פיתיאס. והיו השנים סמל לרעות טובה בכל העיר. ידו של האחד לא זזה מיד חברו ותמיד היו דמון ופיתיאס נכונים לעשות הכל איש למען רעהו.

יום אחד יצא הקצף על דמון. הוא נמצא בקושרים על דיוניסיוס מלך סירקוסה. הקשר נתגלה, דמון נתפס ודינו יצא למיתה. נקבע כי בעוד שלושה ימים יומת דמון קבל כל העם.

אשתו ובנו של דמון גרו בכפר רחוק מסירקוסה. ביקש דמון את דיוניסיוס כי ירשה לו ללכת להיפרד מבני ביתו בטרם יומת. הוא הבטיח לחזור לסירקוסה למועד הנכון. גם חברו פיתיאס ביקש את דיוניסיוס כי ימלא משאלתו. הוא גם ערב לו בחייו.

אז נאות דיוניסיוס לבקשת הרעים. הוא חשב בלבו: "אם לא ישוב דמון, אוציא את פיתיאס להורג, וכך אחלץ משני אויביי גם יחד". ואכן הושב פיתיאס בכלא ודמון הוצא לחפשי.

הלך דמון לביתו, מצא את אשתו ובנו, ושהה עמם שעה קצרה. אחר כך נשק להם, חבקם ואמר:

— היו שלום עד עולם!

ציווה על נערו לרתום את סוסו, כי אצה לו הדרך לשוב לסירקוסה.

— את סוסך, שאל הנער רועד מפחד, את סוסך צוית אותי לרתום?

— כן, קרא דמון, את סוסי. עלי למהר ולשוב לסירקוסה. מדוע אתה רועד ומדוע החוורת כל כך הקרה אסון לסוסי?

— כן אדוני, ענה הנער. אסון קרה לו. הסוס מת.

— מת? שאל דמון, בהחווירו אף הוא — אתה, בן-בליעל, הרגת אותו.

— אנא, אדוני, התחנן הנער, ליבי לא נתנני להניח לך ללכת למות. חשוב נא על רעייתך ועל הילד הרך. הישאר אתנו, ידו של המלך העריץ לא תשיגך כאן.

— רוצח!, צעק עליו דמון, לא את סוסי בלבד הרגת, גם את הטוב בדידי רצחת נפש. מי פילל כי לא אעמוד בדיבורי?

— הישאר אתנו, אדוני, אנא, הישאר, התחנן הנער. אך דמון היכה אותו מכות נמרצות וגרשו מעל פניו.

— הלאה מזה, בוגד ורוצח!, קרא אליו, אם אני מתעכב כאן יומת פיתיאס.

אחר רץ ברגליו לעבר סירקוסה. הוא הגיע אל שפת הנהר. הנהר שהיה תמיד שקט ומימיו רדודים סער עתה מאד. דמון קפץ לתוך המים וחתר בכל כוחותיו אל העבר השני. אחר כך הוסיף לרוץ עד שתש כוחו לגמרי. אותה שעה ראה סוחר רכוב על סוס.

— ידידי, אמר דמון, מכור לי את סוסך. עלי לבוא לסירקוסה עד שלא ירד הלילה. איני יכול לרוץ עוד. אשלם לך ככל אשר תשית עלי.

— לא, ענה הסוחר, יש לי צורך בסוס. רחוקה הדרך אשר אני הולך בה, ולא אוכל לעברה ברגל. ואף זאת: אם אלך ברגל, יתנפלו עלי שודדים ויגזלו ממני את סחורתי.

— הבה לי את הסוס, צרח דמון, חיי חברי וחיי אני תלויים בו. רוצה אתה למכור אותי?

— לא! ענה הסוחר.

דמון הפיל את האיש מעל סוסו. זרק לו כיס מלא כסף, עלה על הסוס ודהר אל העיר הרחוקה. היום השלישי העריב. הדמון רב התקהל ליד שערי סירקוסה. שם עמדו להרוג את פיתיאס. הכל ידעו כי דמון לא שב ופיתיאס יומת תחת חברו. כשהוצא פיתיאס מבית הכלא, התגרה בו דיוניסיוס הרשע ואמר לו: — חברך לא שב. שוטה אתה שהאמנת לו כי יקיים את הבטחתו. אני היטבתי לדעת זאת ממך. ועתה אל תבקש חנינה, כי לא ארחם. — אינני מבקש רחמים, אמר פיתיאס, אסון קרה לדמון. הוא חולה או מת. את דברו לא יפר. הוא נאמן לי כשם שאני נאמן לו. השמש שקעה, פיתיאס הוביל אל הבימה שעליה הוקם הגרדום. בני סירקוסה הצטערו מאד בראותם את האיש האמיץ והנאמן מוצא להורג. אך ליבו של דיוניסיוס עלז בקרבו. פתאום נשמע רעש גדול בקצה ההמון וקול צעקה עלה משם. הכל פנו אל עבר הרעש. סוס מכוסה קצף ואבק, פרץ לתוך ההמון ודמון ירד מעליו. — סלח לי פיתיאס, אמר, לא יכולתי להקדים לבוא. אשרי שהגעתי למועד. אז קרא כל העם בקול גדול ורם: — חנינה! תינתן חנינה לדמון! דיוניסיוס עצמו בוש והוריד את ראשו. — שחררו את האסיר! — פקד. אחר־כך שיבח את דמון ופיתיאס ואת ידידותם הנאמנה וקרא: "הלואי והיה גם לי ידיד נאמן כזה!"

ציון —

- היתכן שסיפור זה אמיתי?
- מי משני הידידים עשה מעשה גדול יותר?
- האם גם אנו היינו נוהגים כך?
- האם זה היה תקין לגנוב סוס?
(רק לפקוח נפש)
- האם כך צריך לנהוג עם כל אחד או רק עם חבר קרוב?

כל מי שפנה אליו נענה כדי הישג ידו. מפיתו חילק לזולת, בחדרו הליו מחוסרי גג, נעליו ובגדו נתן לנצרכים. כשניהל מחלקת העלייה והעבודה במרכז העולמי היה טרוד מהשכמת הבוקר ועד שעה מאוחרת בלילה להשיג יום־עבודה למובטל, כלי־עבודה לפועל, ציוד כלשהו לקבוצת־הכשרה.

נושא: נתינה.

מטרה: החניך יכיר בערך הנתינה ויבין כי היא המחברת בין בני"א.

אמצעים: ציורים טיפ+מוסיקה. נרות+גפרורים. סוכריות.

מהלך הפעולה:

קרא יחד עם החניכים את הקטע הבא: (מדריך! כדאי לשקול להביא לכל הקבוצה את הקטע כדי שיוכלו לעקוב ביתר קלות!).

נקודות לדיון:

מה היתה תגובת הנסיך כשראה לראשונה את השושנים?

מדוע השתנתה גישתו של הנסיך הקטן?

מה ההבדל בין השושנה שלו לשושנים שבגן?

תגובת הנסיך הקטן משתנה כאשר הוא מבין שישנו הבדל – אם כי לא חיצוני בין שושנתו לשושנים האחרות הוא מבין שבינו לבין השושנה שלו יש מערכת יחסים מיוחדת. תחושת הקשר והאהבה נוצרו בשל העובדה שטיפל בה במסירות, השקה אותה, הקשיב לה וכיו"ב הנסיך הקטן נתן לשושנה העניק לה מזמנו וממרוצו. **סוד הקשר בין הנסיך לשושנה הוא יסוד הנתינה.**

אם כך המסקנה היא כי הנתינה היא דבר חיובי וטוב – האמנם?

שלב ב': חלק למחצית מחניכך 2 סוכריות ובקש מהם לתת לאילו שאין להם שאל את כל החניכים האם הם הפסידו או הרויחו מהפעולה האחרונה שבוצעה באמצעות הסוכריות.

הקבוצה שקיבלה את הסוכריות תרגיש כי הרויחה ואילו הקבי שנתנה תאמר שהפסידה – יש לה פחות ממה שהיה לה בתחילה. אם כך הנתינה לו תמיד מועילה לפעמים היא גורמת להפסד.

בשלב זה תן לחניכים לנסות להסביר מדוע הנתינה הינה חיובית – אך על תסכם, השאר את הדברים פתוחים.

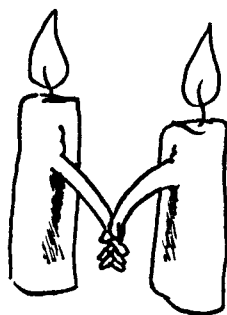
שלב ג': הרי דסלר – על האהבה. – חלק לחניכים את הקטע לאחר שסיימו הצג בפניהם את הציורים הבאים ובקש מהם לבחור באחד המתאר את הנתינה האמיתית כפי שמציירה הרי דסלר!

(אפשרות נוספת היא לבקש מהחניכים בעצמם לצייר ציור המתאר נתינה אמיתית).

ע"פ הרב דסלר הנתינה האמיתית היא לא כשאחד לוקח והשני נותן אלא מצב של נתינה הדדית ובמצב זה של נתינה הדדית נוצרת "אהבה והתחברות בין בני"א" ואזי ברור הוא שהנתינה אינה גורמת לחסרון אלא ההפך מעניקה לאדם הנותן.

שלב ד': חלק לחניכים נרות כבה את האור והדלק נר אחד, מנר זה העבר אש לנר הבא ובקש מהחניך שנורו הודלק להדליק את הנר שליידו וכן הלאה – כך עד שידלקו כל הנרות (ניתן להשמיע ברקע את השיר "לתת").

סיכום: אדם מדליק נר מנר הנר דולק וחברו אינו חסר (רי ישראל מסלנט).

כח הנתינה –

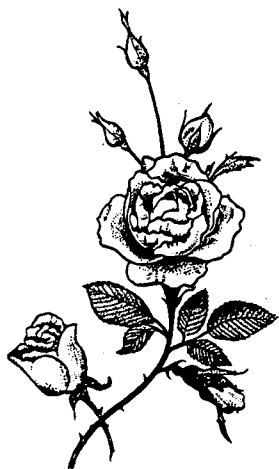
הוא כח עליון. ממדות יוצר הכל ברוך הוא.

שהוא מרחם ומיטיב ונותן

מבלי קבל דבר בתמורה.

(הרב דסלר – קונטרס החסד)

בגן השושנים

דמן רב הלך הנסיך הקטן בין חולות, סלעים ושלגים עד שהגיע
לבוסף לדרך רחבה. כל הדרך מוליכות אל בני-האדם.
- שרים! - אמר הנסיך הקטן.
הוא עמד לפני גן שושנים בעצם פריחתו.
- שרים! - ענו השושנים.
הנסיך הקטן הסתכל בהן. הן היו דומות לפרח שלו.
- מי אתן? - שאל בתמהון.
- אנו שושנים, - ענו השושנים.
- אה! - קרא הנסיך הקטן.
הוא התעצב אל לבו עצב רב. השושנה שלו קחה לו כי היא
אחת ויחידה במינה בעולם כלו. והנה מצא כאן, בגן אחד בלבד,
חמשת אלפים שושנים, שכלן דומות אשה לרעותה!..
- היא היתה מצטערת מאד-הרהר הנסיך הקטן-אלו ראתה
את כל אלה... ודאי היתה משתעלת ומעמידה פנים כנוטה למות,
כדי לא להראות מגחכת בעיני. ואז הייתי אנוס להעמיד פנים
כדואג לשלומה, שאם לא כן היתה מתה באמת כדי להשפיל גם
את כבודי אני...
אחר הוסיף ואמר בלבנו:

- האמן האמיתי כי עשיר אנכי בפרח יחיד-סגלה שאין
כמותו בעולם; והנה ראיתי כי אין זו אלא שושנה פשוטה
ושכיחה. היא ושקשית הרי-הנעש אשר לי המגיעים בקומתם
לכרפי, נאשר אחד מהם ככה אוכי לעולם - אלה בלבד אין בהם
כדי לעשותני נסיך גדול ורם-מעלה...
הוא כבש פניו בדשא וגעה בכבי.

אמר השועל והוסיף:

- לך לחוות שנית בשושנים, או אז תנכח לדעת כי השושנה
אשר לך אחת ויחידה הנה בכל העולם כלו. וכשתבוא להפריד
ממני, אגיש לך מנחה נאה - סוד אשר לא ידעת.
הנסיך הקטן הלך לחוות שנית בשושנים.
- אינכן דומות לשושנה שלי כל עקר! - אמר להן הנסיך
הקטן - אינכן עדין אלא סתם שושנים. איש לא אלף אתכן, -
גם לא אלף על ידיכן. דומות אתן לשועלי, שעה שפגשתי
לראשונה; אותה שעה לא היה שועלי שונה כל עקר ממאה
אלף שועלים אחרים. אוכלם מאז היה לידי הריהו אחד ויחיד
בעולם כלו.

דבריו אלה הביאו את השושנים במבוכה.

- הנכן יפות, אף ריקניות, - הוסיף ואמר - וכלום כדאי
להקריב את החיים למענכן? בעיני הזר העובר לתמו אין השושנה
שלי שונה ונבדלת מכן. אוכלם בעיני אני הריהו חשוכה מכך, כן,
כי רק אותה השקייתי יום-יום; רק אותה שמתי תחת פעמון-
זכוכית, אף שכוחי עליה בפרגוד מפני הרוחות העזות. רק למענה
הרגתי את הזחלים (חוץ משנים-שלושה, שהשארתיים בחיים למען
יהיו לפרפרים); רק לקולה האנחתי שעה שקבלה או התפארה,
ולעתיים אף בשעה שהחרישה, שהרי זו השושנה שלי...

לתת / המוטל בן זאב

לתת, את הנשמה ואת הלב
לתת כשאתה אוהב
עוד תלמד לתת לתת.

אתה לומד עם השנים לבנות ביהוד בנינים
לחיות עם כל השינויים
לדקום סיפור חיים
ולעבור ימים קשים במצוקות בריגושים
תמיד לדעת לוותר ואת הנועם לשמר.

לתת את הנשמה ואת הלב
לתת כשאתה אוהב
עוד תלמד לתת לתת...

לתת, את הנשמה ואת הלב
לתת כשאתה אוהב
ואיך מוצאים את ההבדל שבין לקחת ולקבל?
עוד תלמד לתת לתת.

לגלות סודות בסתר
להתיר את סבך הקשר
כשהלב בך נצבט — מכל חיך מכל מבט
אתה נזהר, אתה יודע וחוץ ממך איש לא שומע
פוסע בין הרכאונית וממלא שעות פנויות.

נושא: לימוד זכות.

מטרה: המחשת הרעיון שבכוחנו באם נרצה ללמד זכות על כל אדם ודבר שבחיי היוס-יום
אין אנו נוטים לעשות!

אמצעים: שקיות, גרעינים או סוכריות, דפים — כמס' החניכים בשבט.
מדריך! פעולה זו מורכבת ממס' שלבים חשוב לשמור על הרצף ביניהם לשם כך העזר בשאלות
ומנחות וערוך סכומי ביניים בין שלב לשלב! (כדאי לשקול לחלקה ל-2!)
מהלך הפעולה: שלב א במקומות שונים על קירות החדר יודבקו שקיות ריקות — על כל שקית
תהיה רשומה מידה חיובית כלשהיא (כגון: ענוה, יראה, אחריות, ידידות אמת, יושר, סבלנות, טוב
לב וכיו"ב).

כל חניך יקבל מלוא חופניו גרעינים או סוכריות — המשימה המוטלת עליו היא לעבור בין כל
המידות "הפזורות" בחדר **ולתת לעצמם ציון** במידה בעזרת הסוכריות/גרעינים. כאשר 5 סוכריות
הינן ציון להערכה מקסימלית ואפס למינמלית.

לאר שסיימו לדרג בקש ממס' חניכים מתנדבים לספור את תכולת השקיות ורשום את התוצאה
שנתקבלה בכל שקית.

שלב ב' בקש מהחניכים לחזור על הפעולה אלא **הפעם עליהם לדרג את אחד מחבריהם** איזה שיבחרו
(כמובן בלא לומר מיהו).

לאחר שנתקבלו התוצאות משלב ב' חלק כל אחד מהתוצאות במס' חניכי השבט עמי לקבל ממוצע.
השוואת התוצאות תצביע על כך שהערכתנו העצמית גבוהה (בהרבה?) מההערכה לשבט.

שלב ג' שלב זה ערוך דיון עם החניכים — איזו מהתוצאות אמיתית יותר?
מה שורש ההבדל בין התוצאות?

— נטיתנו הכללית היא לפרגן לעצמנו יותר מאשר לחברנו וזאת משום שאנו מכירים את עצמנו,
ורואים את מכלול הדברים המרכיבים את התנהגות שלנו — הבה נבהיר זאת יותר.

שלב ד' חלק בין חניכך כרטיסים של התנהגויות וההסבר להתנהגות-זו הכרטיסים בנויים כך שכל
תאור התנהגות מופיע פעמים כשפעם ההסתכלות עליו היא מנק' מבט חיובית ופעם מנק' מבט
שלילית. כל חניך יתבקש למצוא אחר בעל סיטואציה דומה. (הכרטיסים מופיעים בסוף הפעולה)

— בקש מהחניכים להסביר את ההבדל בין ההסברים השונים. (כפי שהוסבר לעיל)

— הנטיה הכללית שלנו היא להעדיף את ההסבר השלילי כשמדובר באחרים ואת החיובי כשמדובר
בנו — אנו משחקים בלשנוא — לא תמיד במודע. דרישת הווה דן כל אדם לכף זכות המופיעה
בפרקי אבות הינה שינוי כללי המשחק — ממשחקים בלשנוא למשחקים בלאהוב — בלפרגן.

שלב ה' חלק לכל חניך דף ועט ובקש מכל אחד לרשום את שמו בראש הדף ולהעבירו ליושב מימינו.
בקש מכל החניכים לכתוב על הדף נק' חיובית על החניך ששמו מופיע בראש הדף לאחר שסיימו
יעבור הדף ימינה ושוב כל חניך יתבקש לכתוב נק' חיובית על החניך ששמו בראש הדף כך עד שכל

חניך יקבל דף עם שמו ורשימת תכונות חיוביות.

מדריך! פעולה זו דורשת רצינות ובגרות אין טעם לעשותה אם החניכים יזלזלו בה.

סיכום: פתחנו בכך שראינו שנטיתנו הטבעית היא לפרגן פחות לחברינו אנו נוטים לראות את חצי הכוס הריקה את הדברים השלילים אולם ראינו שכשנדרשנו לכך ובהתאמצות לא רבה ניתן לראות את הדברים בצורה חיובית – הבה נטול על עצמנו את המשימה לראות מעלת חברינו.

”אדרבא,

תן בלבנו שנראה כל אחד מעלת חברנו
ולא חסרונותיו בלבד.

(מתוך תפילת ר' אלימלך מליזאנסק)

מעשה בחקלאי אחד, בעל רפת, שנתפתה ליצרו ופעם-פעמיים ניסה למהול חלבו במים כדי להרוויח מאונאת הצרכנים. משנודע הדבר לר' ישעיהו נפגע מאוד ושנתו נדדה מעיניו. הוא כתב רשימה, שהקריאה במסיבת-חברים ובה מסופר כיצד עבר בשעה מאוחרת בלילה על פני המחלבה וראה את הממונה בודק חלב במבחנה. שאל: הייתכן לחשוד חברים במעשי אונאה? השיב הבוחן: אכן, לבושתנו קרה מיקרה לא-טהור, חבר אחד נכשל, אחד בלבד, אך המיקרה מחייבני לערוך בדיקות. ר' ישעיהו הוסיף ברשימתו, שגם הוא הציץ במבחנה ובאותה שעה לא חלב ראה אלא מצפונם ויושרם של החברים. הם שנבחנו במבחנות. אין חייו של כל אחד, מאתנו קרויים אמיתיים אלא אם הוא הולך תמים פועל צדק ודובר אמת בלבד. וכדי להוציא מלבם של חברים שמא אינו דן כל אדם לכף זכות, סיים בשירת מימרתו של ר' אלימלך מליזאנסק, „ותן בלבנו שנראה כל אחד את מעלת חברינו ולא חסרונם“.

כרטיסים:

– היא כל הזמן מדברת עם המורה.
מסכנה יש לה המון בעיות בבית והיא מבקשת את עזרת המורה.

– היא כל הזמן מדברת עם המורה
– היא בטח כזו חנפית ומלשינה על כל הכיתה.

– כל פעם שיש פעילות אמצע שבוע בסניף היא לא מגיעה.

כל פעם שיש פעילות אמצע שבוע בסניף היא לא מגיעה
שחצנית כזו לא נאה לה להגיע באמצע שבוע או שהיא סתם מתעצלת.

בדיוק ביום שלישי היא מתנדבת אצל משפחה עולה.

– כל פעם שאני פוגש אותו ברחוב ואומר לו שלום הוא לא עונה.

יש לו בעיות שמיעה – וקשה לו לשמוע כשלא מדברים ישירות אליו.

– כל פעם שאני פוגש אותו ברחוב ואומר לו שלום הוא לא עונה
סנוב – מה כבר לא נאה לו?

– תמיד היא מאחרת.

היא פשוט גרה מאד רחוק וקשה לה להגיע.

– תמיד היא מאחרת
היא כזו עצלנית היא אף פעם לא מתעוררת בזמן.

– רק דיברת ישר המדריך העניש אותך.

– זו הפעולה הראשונה שלו הוא קורא לחוץ ומפחד שיכשל.

– רק דיברת ישר המדריך העניש אותך –

הוא כזה אנטי – מהרגע הראשון הוא שונא אותי.

– קבעתם להפגש ב-10.00 השעה 11.00 והוא עוד לא הגיע
הוא בטח החליט לא לבוא ולא טרח להודיע

– קבעתם להפגש ב-10.00 השעה 11.00 והוא עוד לא הגיע
הוא בטח מחכה בתחנה שעות ושום אוטובוס לא עבר.

— היא כל הזמן מארגנת דברים לשבת
חשוב לה מאד שהשבת יהיה מגובש.

— היא פשוט רוצה למשוך תשומת לב
לדברים שיש להם חשיבות.

— עלתה אישה בהריון לאוטובוס היא עומדת והוא עדיין יושב בכסא שלו.
— פשוט אדם לא מתחשב!
אגואיסט!

— עלתה אישה בהריון לאוטובוס היא עומדת והוא עדיין יושב בכסא שלו.
— אתמול במשחק הכדור סל הוא נקע את הקרסול והוא לא יכול לעמוד.

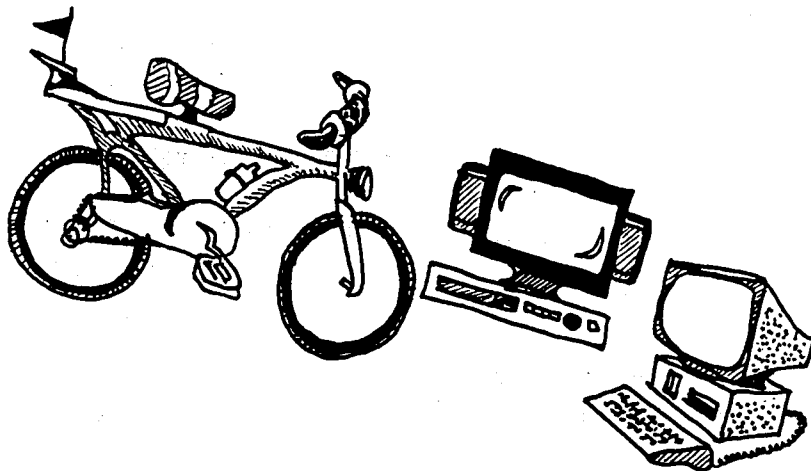
— העברת פתק לחבר שלך באמצע השיעור שתצא החוצה כי יש לך משהו חשוב לומר לה את כבר
בחוף 10 ד' והיא לא!
פשוט לא אכפת לה ממני!

— העברת פתק לחברה שלך באמצע השיעור שתצא החוצה כי יש לך משהו חשוב לומר לה את כבר
בחוף 10 ד' והיא לא!
— הפתק מעולם לא הגיע אליה.

נושא: רכושנות מטרה:

אמצעים: גמרא, תיק פתקים מוכנים מראש.

מהלך: שלב א': פזר במקומות שונים בחדר פתקים עליהם רשומים הדברים הבאים: מליון
דולר, מחשב חדש. טיסה לחו"ל, ביקור בדיסנילנד, אופניים חדשות, מכונית עם נהג, בריכה בבית,
וידאו + טלוויזיה פרטיים, מנוי חניס לקולנוע, מזגן לחדר וכו'.
אמור לחניכים שלרשותם דקה וחצי לאסוף מה שהם רוצים מהפתקים מותר להם לקחת מה שהם
היו רוצים — הסבר להם כי זו אינה תחרות.
שלב ב': כעת בקש מכל חניך לפרט 2 דברים יקרי ערך שיש בביתם.
לכשסיימו הקרא בפניהם את הקטע הבא:
מתוך הספר התנחלות דמה / חגי סגל

מירוץ הרכש

בעוד חודשיים, בערך, אנחנו חוגגים ט"ו שנים ליישוב. בשעה טובה. אף שונא-ישראל לא יכול להגיד
שלא עשינו משהו בישימון הטרשי שקיבלנו לפקדון מהמפעל הציוני. תצלום שחור-לבן מימי אנו
באנו, באדיבות הארכיון העשיר של נעמה פרישטיג, מנציח לעד את קלסתרנו הדל בתקופת הצנע
— תריסר אשקוביות רעועות מזדקרות בחיוניות פנינית מתוך משטחים היוליים של סירה קוצנית
וטרשים אפורים, דרך כורכר פתלתלה ומגדל מים בזווית של מגדל פיזה. בין האשקובית של הרב
נחמיה לבין האשקובית של אורותי אפשר להבחין בבירור ברכב הציבורי היחיד שעמד לרשותנו:

טנדר פיגיו משנתון 75, שהספיק למילוי צרכי המכולת, המשרד ושרותי ההסעות גם יחד. רק לדודו ולשרעבי היו פרייבטים, גם כן לא משהו מייודע-מה. טלפון צלצל במזכירות בלבד.

שתי מכוניות סובארו חדישות שצצו, לקראת יום הולדתנו הראשון, בקרבת המגורונים של פרישטיג ומומו, בישרו על פתיחתו של מירוץ הרכש. אחרי שגם הורוביץ, לביא וכספי הפסיקו לנסוע בטרמפים, איבדתי את חדות הנסיעה ב"אגד". רזיאלה נטתה אף היא לרטון שנורא חבל לה על הזמן שמתבזבז בסיבובים שהאוטובוס עושה בדרך, על הצפיפות ועל הנהג שמעשן. בלית ברירה הלכנו יחדיו לבנק, שברנו את החסכונות שנאגרו שם מאז החתונה, לקחנו הלוואה עומדת מאבא וקנינו אוטוביאנקי צנועה. חדשה. שבועיים אחר-כך הלכו בעקבותינו גם האורותים והאריאלים. חמדנים שכמוהם.

במלאת לנו שנתיים התחלנו לבנות בניית קבע. ההצעה הבולשביקית של לביא לבניה אחידה וזולה נדחתה בשאט נפש קפיטליסטית. "לא בשביל זה עזבנו את הקיבוץ", צעקה חיה באסיפה וכולנו הרענו לה ממושכות, "אני אבנה את הבייסמנט איפה ש-א-ני רוצה!"

אפילו על אדריכל משותף לא היתה הסכמה. רק את המשכנתאות נעטרנו לארגן במרוכז. אחר-כך התפזרנו איש-איש לאדריכלו. הורוביץ בנו אחוזה בת 280 מ"ר, כספי יבאו משבדיה בית-עץ כפרי עם רעפים כחולים וחלונות מקיר לקיר, אריאל הקימו גורד שחקים בסגנון פואבלו אספניול, ושרעבי בנו משהו מזרחי שמזכיר את כיפת-הסלע. אנחנו, שלא יכולנו לשבת בהידוק חגורה ובכיסים רכוסים, הלכנו ל"ליפשיץ שרותי עיצוב יוקרתיים" ותיכננו ביחד היכל תלת-מפלסי, מנקר עינים בעדינותו. עלות הפרוייקט הסתכמה ב-135 אלף דולר והרבה שערות שיבה, לא כולל מע"מ ומריבות עם המזכירות.

מרחבי המחיה העצומים שנפתחו בפנינו בשוך המולת הבניה העיקו על חדות חנוכת הבית: הספות הזעירות הישנות אבדו בסלון האינסופי. המקרר המצומק מהחתונה (16 קוב גרידא) נראה אומלל מאוד במטבח החדש והרחב. אפילו חדרי הילדים נראו ריקים ושוממים, דלים בגדלותם. קירות דקורטיביים חשופים החזירו הד מתסכל. **לפיכך החלטנו למלא את הריקנות במהירות. לא רצינו להיות הראשונים שמכניסים הביתה טלוויזיה צבעונית, אבל אחרי כהן ומומו לא נשארה לנו ברירה. בהינף כרטיס אשראי אחד רכשנו גם מיקרו-גל מידי, בדיוק כמו של שרעבי, ומדיח כלים מקסי, כמו של ששון.** הכל ביחד עלה 5,720 דולר לפי מדד ארידור. בערב עשיתי חשבון שרק בשנת תשפ"ז (2027) נגמור לשלם את החובות. מילא, אמרה רזיאלה, חיים רק פעם אחת. במקרה הכי גרוע נוותר שנה-שנתיים על החוג ליהדות של עמית וארנון. זה ממש מוגזם, המחירים שמבקשים בזמן האחרון בשביל החוג. 45 ש"ח לחודש!

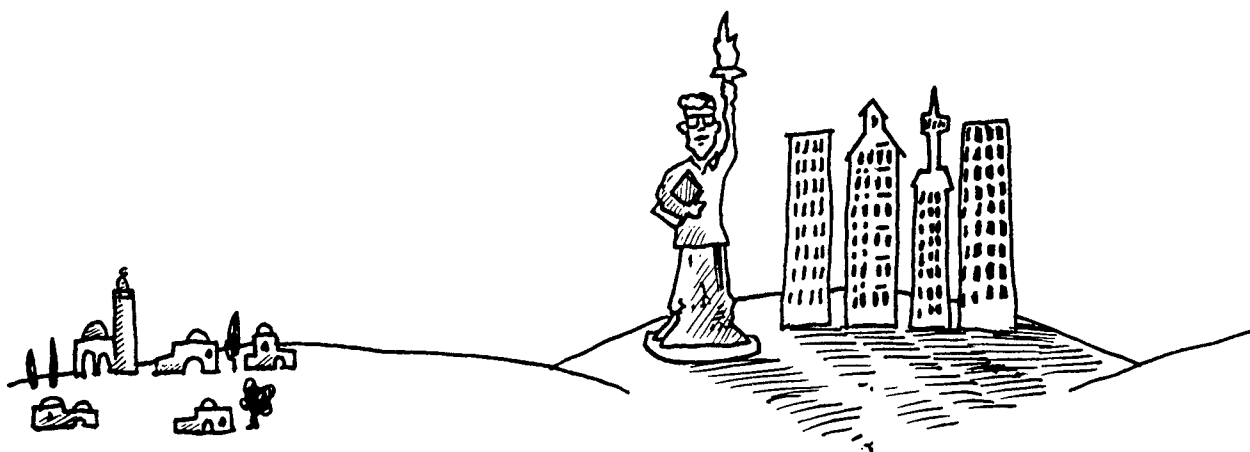
אריאל, שקיבל מאה אלף דולר פיצויים בזכות ביטול ה"לביא", פתח את סיבוב הרכש הבא עם סיטראון אוטומאטית בעלת חלונות חשמליים. בתגובה, קנו הוייסמנים מיצובישי כחולה, עם פסים כתומים. דרורי הסתפק ברנו סטיישן עממית ובהסקה מרכזית. בגלל המצב הפיננסי הקשה התאפקו עד שגם מומו קנה ב.מ.וו. ורק אז התקשרנו ללובינסקי בע"מ כדי להזמין פיגיו 405 גי-אל אדומה, כמו זאת שמגרילים בוועד למען החייל. רק אל תשאלו מאיפה היה לי, כי אפילו אני לא מעז להציג לעצמי שאלות חטטניות בכגון דא.

כשהילדים חזרו ממחנה בני-עקיבא הפתענו אותם עם פיסי צבעוני וריהוט משרדי מתאים – המלה האחרונה בענף המחשבים. לא רציתי שיקאנו בילדים של ששון. את רזיאלה, שנשארה מסכנה בבית, פיציתי במייבש כביסה ובמקפיא, ואילו את עצמי פינקתי במזגן מפוצל ובאופני כושר. כדי להתגבר על קשיי המימון ולעמוד במעמסת החובות הישנים (2,950 ש"ח רק על הוראות קבע חודשיות) הוריתי לרזיאלה להקפיא לחצי שנה את רוב התשלומים וההקצבות לגורמי חוץ (מיסי אמנה, ארנונה, אגרת חינוך, קרן לנפגעי האינפאדה, קמחא דפסחא, מתנות לאביונים, הוראת קבע למרכז). בקרוב, נצטרך לקצץ מעט גם בתזרים החזר החובות למכולת. פשוט אין ברירה, גבאי הגמ"חים בירושלים מנתקים ברגע שאני מתקשר.

"אתה לא חושב שהגזמנו קצת עם כל הלוקסוס?!", תוהה רזיאלה אחרי כל טלפון אולטימאטיבי ממנהל הבנק, "הרי באנו לפה בתור אידאליסטים, מתנחלים, חלוצים, מסתפקים במועט. הרב חרל"פ כתב ב'מעניי הישועה' ש..."

"את לא מבינה שגם בלוקסוס הזה יש הרבה אידאולוגיה ומסירות נפש?!", השבתי לה אתמול מנה אחת אפיים, "אם היינו ממשיכים לגור באשקוביות, לחמם את הבית בקונוקטורים ולרצף את המדרכות באספלט, במקום באקרשטיין, הממשלה היתה יכולה לפנות אותנו צ'יק-צ'אק. הוראת תשלום אמריקאית אחת היתה מכסה לה את מלוא הוצאות הפיצויים. אבל עכשיו, עם כל מה שהשקענו פה, הדבר בלתי אפשרי. משלם המיסים האמריקאי לא יעמוד בזה."

"נכון", נאנחה רזיאלה, "רק ההסקה של פרישטיג תעלה להם 7,000 דולר."

בסוף הסיפור אמור לחניכים כי גם אתה הבאת מביתך 2 דברים יקרי ערך, והצג בפני החניכים את הגמרא והתנ"ך.

כעת ערוך עמהם דיון: מדוע החשיבות שנתנו רובם לגבי משהו יקר ערך היו בתחום הרכוש? מדוע כמעט ולא התייחסו לספרים וכדו'?

האם אנו באמת כ"כ רכושנים כמו שמתואר בקטע?
 שים לב – ערוך משאל בין החניכים – כמה מהם נטלו פחות מ-3 פתקים?!
 הנטיה שלנו כבני אדם היא לרדוף אחרי הרכוש.
 מה צריכה להיות הגישה שלנו לגבי רכוש.

שלב ג': משחק עמדות – חלק את הקבוצה ל"שתיים" – קב' אחת תיצג את העמדה שרכוש הינו דבר מיותר וטפל לחלוטין. יש צורך במינימום של קורת גג ולא יותר.
 קב' שניה תיצג את העמדה שרכוש הינו דבר חיובי הוא מסממני הקדימה ואין שום צורך שלא להשתמש בו.

לאחר שנתת לשתי הקב' לגבש את דעתן ולהתעמת זו מול זו, הצג להם את שיטת האדמו"ר-החלוץ. אם יש מקום ביהדות ל"יש אומרים" ש"שלי שלי ושלך שלך" שהוא היסוד לקנין פרטי בכלל, "היא מידת סדום", הרי ברור שאין כאן נטייה רכושנית. אמנם זוהי רק דעת יש אומרים; אבל הלא בזה לית מאן דפליג שאין זו מידת חסידות, מידת חסידות, זאת אומרת המידה האידיאלית של היהדות, היא "שלי שלך ושלך שלך", שהיא כפירה ביסודות הרכוש.

סכם ביחד עם החניכים ע"פ האדמו"ר החלוץ וע"פ הדיון שערכתם מהו היחס הנכון לרכוש.

סיכום: הרכוש ואמצעי-המחיה הם מהדברים המקיפים את האדם בחייו. לא תמיד קל לדרוש מהאדם להתנכר להם אך בודאי שיש להקפיד לבל יתמכר להם.

העיקר פה הוא המודעות המתמדת כי הרכוש אמצעי הוא ולא מטרה.
 "אל תירא כי יעשו איש כי ירבה כבוד ביתו, כי לא במותו יקח הכל, לא ירד אחריו כבודו..."
 הרדיפה אחר הרכושנות (מעבר להיותה כניעה ללחצי החברה ופזילה לדשא השכן) היא חסרת כל ערך אמיתי.

כיוון שהרכוש אינו דבר נצחי ובנקל יכול הוא להסב את ערכי החיים ובדרי העדיפויות אל מסילות שאינן אמיתיות, ראוי לנו להשקיע בדברים ערכיים באמת ולא להתנות ל..."מירוץ הרכש".

ועשית הישר והטוב

נושא: עשיה ונטילת יוזמה.

מטרה: החניכים יבינו שעתידינו תלוי בנו – אין לחכות פאסיבית להתרחשות הדברים אלא עלינו לטול יוזמה ולפעול.

שלב א'

אפשרות א' – בקש מהחניכים לעצום את עיניהם ולתאר מתי יבוא המשיח ומה יהיה כשיבוא ורשום על הלוח את תשובותיהם.

אפשרות ב' – חלק את החניכים למסי קבוצות כשעל כל קבוצה מוטלת המשימה לחבר תשדיר שירות שמטרתו לשכנע אנשים בכדאיות בואו של המשיח.

שלב ב'

ספר את המשל הבא (רצוי בלשונך! יותר נעים לשמוע סיפור כאשר הוא מסופר בע"פ ולא מוקרא מתוך דף, אך באם החלטת לספרו בלשונך, זה מחייב אותך לדעת לספרו באופן שוטף ולא מגמגם...) שים לב לנקי לדיון תוך כדי הסיפור:

מתי יהיה טוב?

(מתוך משלים / משה מאור)

כתוב בספרים עתיקי-יומין, שפמליית השמיים מתכנסת גם היא, מפעם לפעם, כדילהחליף דעות על המתרחש בתבל. לפי הספרים הללו הדבר מתרחש אחת לאלף שנה. רק כאשר יש מאורעות מיוחדים, מתכנסים חברי הפמלייה לעיתים קרובות יותר.

ההתכנסות שעליה רוצה אני לספר, היתה התכנסות רגילה, בלי תוכנית ובלי סדר יום של שיחה חופשית בין הקרואים. כרגיל הישיבות האלה מתכנסות באולם הכי גבוה, אשר ברקיע השביעי, שם נמצא גם כס המלכות עליו יושב אלהים. וכתמיד כל אנשי הפמליה האלהית עזבו ביום ההוא את עיסוקיהם הרגילים, ובאו בזמן שנקבע לחילופי מידע, רעיונות, וידיעות על המתרחש בתבל.

אינני יודע על מה דנו בישיבה שעליה אני מבקש לספר, אולי לא היה זה קשור לעולמנו, אשר על פני האדמה. אך ידוע לי שתוך כדי שיחה על דא ועל הא, בלי כל כוונה, פנה אלהים למשיח ואמר לו:

מהדיווח של מלאכי-השרת יוצא, שאתה המשיח, מאוד חביב על היהודים בכל העולם. יום-יום הם מכריזים על אמונתם שתבוא. הם מדגישים אפילו שלמרות שאתה מתמהמה הם מחכים לך שתבוא. גם אני ראיתי דיווחים כאלה, אמר המשיח. יש ביניהם הממתנים לי בסוף כל תשעה באב, ויש אחרים שבטוחים שאבוא בליל פסח. אולי באמת הגיע הזמן לבוא ולגאול אותם?

– על זה, אמר אלהים, אתה צריך להחליט... זה יהיה תפקידך החשוב. להביא גאולה ליהודים, ואחר כך גאולה לכל העולם. אתה יודע מה? אולי קודם תרד על האדמה, תסתובב כאלמוני בין היהודים, תעבור ביניהם, תשוחח אתם, תשמע מה הם חושבים שיתרחש לאחר שתבוא, תראה אם בכוחך למלא את ציפיותיהם, ומכל שתראה, תוכל להחליט אם כבר הגיע הזמן שתופיע בכל הדרך ובכל כוחך, כדי למלא את תפקידך כגואל.

ההצעה נראתה למשיח והוא אמר:

– באמת, ככה אעשה.

אחר כך, עברו הנוכחים בישיבת הפמליה העליונה שבשמיים לשוחח על עניינים אחרים. הלא התבל גדול כל-כך וכדור הארץ, רק גרגיר אבן בתוך הייקום הענקי, והיהודים בו רק קבוצה קטנטונת בתוך מיליארדים האנשים החיים על האדמה.

למחרת היום בחר המשיח שביל של קרן אור, מגינזך השמיים, וירד על פני כדור הארץ. התחיל להתהלך בין בני-אדם. לא קשה היה לו למצוא יהודים. מצא בית-כנסת אחד, וכבר נמצא בין יהודים. במקרה נכנס המשיח לבית-הכנסת לקראת סוף התפילה ושמע את החזן, מכריז בקול רם, בשם הקהל.

"אני מאמין בביאת המשיח ועל-אף שהתמהמה מאמין אני שבוא יבוא..."

היהודים לא הרגישו בנוכחות המשיח ביניהם, כי רוחו השמיימית לא לבשה צורת גוף. הוא ריחף שם בין היהודים וראה אותם, אחרי התפילה, מתיישבים ולומדים דף גמרא.

– יפה, אמר לעצמו המשיח, שהיהודים מזינים את נשמתם במזון רוחני, בלימוד מספרי-קודש.

עודנו נתון תחת הרושם של התנהגות המתפללים, ראה את השמש מביא קומקום מלא תה רותח

ומוזג ממנו לתוך הכוסות. ויהודים אשר ישבו ולמדו תורה, שותים מן התה כדי להתחמם, שהרי יום חורף קר היה היום ההוא.

— יפה, איך שיהודים דואגים אחד לשני, אמר המשיח לעצמו, אולי באמת מגיע להם, שאבוא אעמוד בראשם, לפחות בימי גאולת האנושות.

ובחושבו מחשבה זאת קלטה אזנו דו־שיח בין שני יהודים, שלגמו בהנאה מן התה המהביל.

— אין דבר טוב מכוס תה, ביום קר כזה, אמר אחד.

— בארץ־ישראל אין קור כזה, ואין צורך להתחמם עם כוס תה, אמר השני, ובקולו געגועים למולדת החלומות של היהודים.

— אם נזכה לביאת המשיח, אמר הראשון, אז הוא יולכינו, את כל היהודים, לארץ־ישראל, ולא נדע יותר את הקור ואת הקרה.

הדו־שיח לא מצא חן בעיני המשיח. לו היה גוף היה גוער בשני היהודים:

— שוטים שבשוטים, האם אתם חושבים שאני ארוץ אחרי כל יהודי, אתפוס אותו ואביא אותו לארץ־ישראל! אם קר לכם כאן, סעו בעצמכם לארץ האבות החמה. אבל אם הקור לבדו הוא שדוחפכם לחזור לאדמת הקודש, מוטב שתשארו כאן ותשתו תה.

אבל כאמור, היה המשיח כל כולו רוח, ואין לו קול. בהרגשת תרעומת עזב המשיח את בית הכנסת והתחיל להסתובב ברחובות השכונה היהודית, לשמוע על מה יהודים מדברים. הוא שמח מאוד להיווכח שרבים שם, בעיר הגלותית, מזכירים אותו בשיחותיהם. היו אפילו מי שנשבעו בשמו. בעמדו בפתח חנות אחת, שמע את בעליה אומר:

— שכה אזכה לראות את פניו של המשיח, שהסחורה הזאת עלתה לי יותר, מהמחיר שאני מבקש ממך.

בעיני המשיח לא מצאה חן העובדה שמערבבים את שמו במיקוח על מכירת סחורות, אבל בכל זאת נעם לו שהסוחר היהודי מפגין את אהבתו למשיח, כאשר בעשותו מאמץ אחרון לשכנוע, הוא מביע מתוך עומק לבו שהיעד הנעלה, של קיומו של כל אחד בעולם האנושי, הוא להגיע לימים שהעולם ינוהל על ידי משיח. ובכל זאת, כאב לו למשיח בשל מה ששמע. כמשיח ידע לקרוא מחשבות וידע שהסוחר שיקר. הסחורה עלתה לו פחות מהסכום שדרש מהלקוח והוא השתמש באמונתו במשיח, שהיא אמיתית, כדי להרוויח עוד כמה פרוטות. ההרגשה של המשיח לא היתה טובה ביותר, כאשר התרחק מחנותו של הסוחר.

הלך לו המשיח בין יהודים אחרים ושמע כל מיני שיחות עד שהגיע למושב הקהילה, שם התאספו פרנסי העיר, לדון על בנייה מחדש של בית־הכנסת הישן, המט ליפול. כבכל קהילה, היו להצעה חסידים ומתנגדים. איך יכול יהודי להתנגד לבניית בית־כנסת? אלא שהמוח היהודי המציא דרך של התנגדות, מלאה קדושה; המשיח שמע את קולו של אחד אשר טען:

— ומה יהיה אם ביום שתיגמר בניית בית־הכנסת, והבניין המפואר יעמוד במלוא הדרו לקבל יהודים לתפילה — בדיוק אז יבוא המשיח? וכאשר יבוא, נעזוב כולנו את העיר הזאת ונעבור לירושלים, להתפלל בבית־המקדש. האם לא נצטער אז על כל המאמץ שהושקע בבניית בית הכנסת המפואר שנשאר בגלות?

אם סבורים אתם שתומכי ההצעה לבנייה מחדש של בית־הכנסת, נשארו חייבים — אז טעות בידכם. המוח היהודי המציא תשובה גם למקרה שיבוא פתאום משיח, ויעביר את כל היהודים לארץ־ישראל. בעמדו שם בתוך הקהילה, שמע משיח את התשובה:

— אם יבוא משיח כאשר תסתיים בניית בית־הכנסת המפואר שלנו, זה יהיה נפלא. הלא אפילו התינוקות דבית־רבן יודעים שכאשר יבוא המשיח, הוא יעביר לארץ־ישראל את כל בתי המדרש וכל בתי־הכנסת שהקימו היהודים בגלות בכל רחבי העולם.

רק כאשר שמע את התשובה הזאת, התחיל המשיח להבין, מה היהודים רוצים ממנו.

— אולי בגלל זה, אומרים הם יום־יום שהם ממתניים לי, כדי שאני אעביר עבורם את כל מה שיש להם בגלות, וגם אותם.

המחשבה הזאת התחזקה עוד יותר, כאשר נכנס לאחת הישיבות ושם שמע את ה"רבי" המלמד את התלמידים, כאשר הסביר את ימי המשיח, וסוף ימי הגלות.

— באחרית הימים, אמר הוא, יקים המשיח גשר על־אדמות, ועליו יעברו כל היהודים לארץ־ישראל. מאין ייקח המשיח חומר לבניית הגשר? אין בעיה. הגשר לא יהיה סתם גשר ככל הגשרים, לא מברזל, לא מעץ ולא מאבן, אלא יהיה בנוי מנייר. ונייר, ברוך השם יש הרבה בעולם והוא זול מאוד. הגשר יהיה מנייר, כדי שהעברת היהודים מהגלות לארץ הקדושה לא תהיה על פי הטבע, אלא על פי נס.

אחרי שהמשיח יבנה את הגשר והיהודים יהיו כבר בדרך לארץ-ישראל, יבנה המשיח גם את בית-המקדש.

לו המשיח היה גוף, היה נאמר כאן שהוא נשאר פעור-פה. אבל הוא הרי היה רק רוח, התפלא לשמוע את אשר שמע ואמר לעצמו:

דיון: מה אמר לעצמו המשיח? או כיצד תגדירו את הדרישה מהמשיח האם לדעתכם זה תואם את מה שנא' לפני הסיפור?

מי אמר להם שבנאי אנוכי? מימי לא החזקתי לבנה ביד והם רוצים שדווקא אני אבנה להם את בית-המקדש? מה? אין כבר בנאים על פני האדמה?

מהרגע ההוא התחיל המשיח להבין טוב יותר, מה היהודים רוצים ממנו. בנדדו בין קהילות יהודיות גדולות וקטנות, שמע מפי יהודים כשרים, שהמשיח יצטרך לסדר חיים טובים, לכל אחד פרנסה בשפע ושמירה אישית מפני שונאי ישראל.

בעברו בין ישיבות של לומדי תורה ותלמידי ספרות הנסתר, שמע שבבואו לעולם האנושי, יעבור משיח בין אפיקי ארץ-ישראל היבשים, ויעשה שבחלק מהם יזרום חלב ובחלק אחר דבש, כדי שתתאמת המימרה, שמדינת היהודים היא ארץ זבת חלב ודבש.

— מה הם חושבים להם, אלו המלמדים את התינוקות דברים כאלה, שאני קוסם? ואם נהרות הארץ יהיו מחלב ודבש, מניין יקחו מים לשתיה?

וככל ששמע יותר על אודותיו הוא, הבין יותר-ויותר שתפקידו כמשיח קשה, אפילו עבור כוח עליון. וגם התבייש המשיח לחזור לשמיים ולאמר שתפקידו קשה מנשוא. הוא לא רצה שהתפקיד יועבר לאחר מהפמליה האלהית, וגם לא רצה שהיהודים, שהוא למעשה אחד מהם, יישארו בלי גואל. לכן המשיח לנדוד בין היהודים, ולשמוע על ציפיותיהם ממנו. הוא היה גם שמח וגם עצוב. שמח היה שעבור רבים כל-כך הוא התקווה לטוב; ועצוב היה שקושרים כוחותיו בהטבות חומריות, כאשר הוא כולו רוח ושואף לשלטון הרוח על כל האנושות. מאוד-מאוד רצה המשיח לעשות משהו טוב עבור עמו. לפחות לכוון אותם לאפיק שבו יזרמו חיים יותר טובים, עבור העם שסבל כל-כך בין עמי העולם. — אולי סובלים, מפני שחדלו להאמין בכוחם הם, וממתניים שאבוא אני לסדר להם את כל העניינים, כעם וכיחידים?

זו היתה דרך מחשבתו של המשיח, כאשר הגיע יום אחד לשדה רחב וראה שם יהודי הולך אחרי המחרשה, וכל-כולו נתון לעבודת אדמתו.

— מה אתך? שאל המשיח. אתה אינך ממתין לביאת המשיח?

— דווקא כן אני ממתין לבואו, ענה האיכר.

— איך ממתין אתה, אמר המשיח, אם אתה עובד את אדמתך, ואינך מחכה שהוא יבוא ויהפוך את השדה שלך לגורן?

— יש לי סיבה משלי, אמר האיכר.

— אולי תשתף גם אותי במחשבותיך, ביקש המשיח. מאוד סקרן אני לשמוע.

— אין משהו יוצא מן הכלל, הסביר האיכר. משיח, כשיבוא, יופיע בארץ-ישראל. אמת? או לא?

— אמת, הודה המשיח בעל כרחו.

— אז אני לא רוצה שכאשר יגיע לארץ, ימצא כאן מדבר ושממה. מוטב שימצא כאן המשיח שטח מעובד ויפה ואז ירצה להישאר בינינו.

— יפה דיברת, שמח המשיח.

וכשליבו טוב עליו שמצא יהודי חכם, הרואה אחרת את ימי המשיח, שאל:

— ומתי חושב אתה שהוא יבוא?

— לפי הכתוב הוא יכול להגיע בכל רגע, ענה האיכר. אבל אני מאמין שהוא יגיע יחד עם היהודי האחרון שיחזור למולדת מהגלות.

— למה עם היהודי האחרון?

— שכל היהודים יהיו במקום אחד ויוכלו לקבל את פניו. אני חושב שאינך מתאר לעצמך, שהמשיח יבוא לארץ-ישראל בלי שיהיו בה יהודים, ושהוא ינדוד בכל העולם, כדי לאסוף את היהודים להביאם לארצם ולהיות מלכם. ואומר לך עוד סוד: אם כל היהודים יהיו כאן, אז כבר יהיה טוב, עסאו בלי משיח.

ביום ההוא, לאחר שנפרד מהאיכר החכם, ביקש המשיח קרן אור מגנזך השמיים, עלה בחזרה למרומים והלך ישר לבורא העולם, לדווח לו על החלטתו:

דיון: מה היתה החלטת המשיח — ומה היה נימוקו! מהו המסר מדברי האיכר?

ערוך יחד עם החניכים רשימת משימות שתוכלו לטול על עצמכם כשבט לקרוב הגאולה.

מדריך!

חשוב שתדגיש בפני החניכים — האיכר עובד את האדמה — פעולות לקרוב הגאולה אינן מסתכמות במישור של חיפוש פרה אדומה או אמירת פרקי תהילים אלא מעשים יומיומיים שבהשג ידינו כפרטים יכולים גם הם להשפיע. יתר על כן: חידושה של היהדות היה שדוקא אורח החיים הוא הקובע את ערך החיים. פרטי המצוות המעשיות הן שיוצרות ומאפשרות את מימושן של הרעיונות. וללא השתתפות האדם והתמדתו בעשיית הישר והטוב בעיני אלוקים ואדם, לא תוכל שום אידאה נשגבה לקרום עור וגידים כפי שראוי לה.

סכם באחד המדרשים הללו: ר' שמעון בן אלעזר אומר: אף אדה"ר לא טעם כלום עד שעשה מלאכה שנא': ויניחהו בגן עדן לעובדה ולשומרה... ואח"כ מכל עץ הגן אכל תאכל.

ר' טרפון אומר: אף הקב"ה לא השרה שכירתו על ישראל עד שעשו מלאכה שנא': ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

